

Sygn. akt II K 437/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2017 roku

Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący : Sędzia Sądu Rejonowego Joanna Urbańska - Czarnasiak

Protokolant : st. sekr. sąd. Małgorzata Łuczak

w obecności /-/

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2017r.

sprawy karnej:

M. O.

syna S. i B. zd. Ł.

ur. (...) w K.

oskarżonej o to, że:

w dniu 30 października 2013 roku w K. działając czynem ciągłym, w celu użycia za autentyczne podrobił dokumenty tj. wniosek o zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka oraz przyjęcia dziecka w wieku do jednego roku na wychowanie i wniosku o finansowanie z dotacji budżetu państwa składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem w ten sposób, że podrobił na ww dokumentach podpis I. O. a następnie użył ich jako autentycznych przedkładając w P. Terenowej KRUS w K. przy czym czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi

- tj. o czyn z art. 270 § 1 i 2a kk w zw. z art. 12 kk

1. na podstawie art. 66 § 1 kk i art. 67 § 1 kk ustalając, że czyn oskarżonego **M. O.** wyczerpuje znamiona czynu z art. 270 § 1 i 2a kk w zw. z art. 12 kk warunkowo umarza postępowanie karne na okres próby 1 /jednego/ roku,
2. na podstawie art. 44 § 2 kk orzeka przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych w postaci oryginału wniosku o finansowanie z dotacji budżetu państwa składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem na nazwisko I. O. oraz oryginału wniosku o zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka znajdujące się na karcie 327, poprzez pozostawienie w aktach sprawy,
3. na podstawie art. 627 kpk i art. 624 § 1 kpk zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 665,00 / sześćset sześćdziesiąt pięć 00/100/ złotych tytułem częściowych kosztów sądowych obciążając nimi w pozostałym zakresie Skarb Państwa.

SSR J. C.

Sygn. akt II K 437/17

UZASADNIENIE

Oskarżony M. O. był w związku z małżeńskim z I. O. od dnia 25 sierpnia 2012r.. Po ślubie mieszkali w gospodarstwie rolnym należącym do oskarżonego położonym w Z.. Jako małżonek osoby prowadzącej gospodarstwo rolne (...) została ubezpieczona w KRUS, a składki z tego tytułu opłacał M. O.. W dniu (...) urodziło im się dziecko. W tym czasie I. O. nie pracowała, zajmowała się domem i nowonarodzonym dzieckiem. Była na utrzymaniu męża, który łożył na wspólne gospodarstwo domowe i opłacał składki KRUS zarówno na siebie jak i na żonę.

(dowód: zeznania świadka I. O. k. 365,

odpis wyroku k. 166,

odpis skrócony aktu urodzenia k. 59a,

pokwitowanie k. 363)

W dniu 30 października 2013r. oskarżony bez wiedzy żony wypełnił własnoręcznie w imieniu żony wnioski o zasiłek macierzyński w tytułu urodzenia dziecka i przyjęcia dziecka w wieku do jednego roku na wychowanie oraz wnioski o dofinansowanie z dotacji budżetu państwa składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem, a następnie podpisał je imieniem i nazwiskiem swojej żony I. O.. We wniosku o zasiłek macierzyński wskazał numer konta bankowego, na które ma zostać przelana przyznana kwota. Współposiadaczami wskazanego konta byli wtedy M. O. i jego matka B. O.. Następnie w tym samym dniu oskarżony złożył wnioski w P. Terenowej KRUS w K.. Na skutek złożonych wniosków KRUS przyznał składającej wniosek I. O. zarówno zasiłek macierzyński w wysokości 3.324,60 złotych oraz dofinansowanie składki opłacanej na I. O. na ubezpieczenie emerytalno – rentowe od dnia 30.10.2013r. do 29.10.2013r. . Zasiłek macierzyński wypłacono (przelano na wskazane przez oskarżonego konto) w dniu 29 listopada 2013r. w kwocie 3.324,60 złotych, natomiast dofinansowanie składki nastąpiło poprzez pomniejszenie poszczególnych składek należnych do uiszczenia.

(dowód: zeznania świadka T. B. k. 91 – 93, 302 – 304, 364v – 365,

oryginały wniosków k. 327,

protokół oględzin dokumentów z KRUS k. 196 – 199, 225 – 249,

kopie wniosków z załącznikami k. 220-221, 232-234,

kserokopie decyzji k. 5, 130 - 132,

pismo Banku Spółdzielczego w P. k. 267,

wyciąg z konta bankowego k. 268 – 278,

notatka urzędowa k. 22)

Oskarżony nie poinformował I. O. o złożonych w jej imieniu wnioskach, ani o tym, że zawnioskowane w jej imieniu zasiłki zostały jej przyznane i wypłacone. Nie rozmawiali również na temat pomniejszonych składek ubezpieczenia I. O. w KRUS, które wynikały z otrzymanego na nią dofinansowania z dotacji budżetu państwa składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe.

(dowód: zeznania świadka I. O. k. 101 – 102, 140 – 142, 212-215, 365 - 366)

W dniu 08 stycznia 2014. oskarżona I. O. wyprowadziła się z domu męża i zamieszkała u swojego brata w miejscowości O.. Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014r. ustanowiono z dniem 8 stycznia 2014r. rozdzielność majątkową pomiędzy I. O. i M. O.. Po pewnym czasie w maju 2015r. dowiedziała w P. Terenowej KRUS w K. o fakcie złożenia przez byłego

męża w jej imieniu wniosków i o wypłaceniu tych świadczeń. W dniu 25 maja 2015r. zawiadomiła organy ścigania o popełnieniu przestępstwa sfalszowania jej podpisów.

(dowód: zeznania świadka I. O. k. 101 – 102, 140 – 142, 212-215, 365 –

366, protokół przejęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie k. 19 -20,

odpis wyroku k. 166)

Powołany biegły sądowy z zakresu badań identyfikacyjnych pisma ręcznego i podpisów jednoznacznie w swych opiniach wskazał, że podpisy (...) pod dokumentami wniosek o zasiłek macierzyński w tytułu urodzenia dziecka oraz przyjęcia dziecka w wieku do jednego roku na wychowanie, a nadto wniosek o dofinansowanie z dotacji budżetu państwa składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe zostały nakreślone przez M. O..

(dowód: opinie biegłego k. 65-78, 284-297)

Oskarżony M. O. ma 38 lata. Jest rozwodnikiem, ojcem jednego dziecka w wieku 4 lat. Oskarżony ma wykształcenie zawodowe, z zawodu jest rolnikiem. Prowadzi gospodarstwo rolne o pow. ok. 6 ha, z którego uzyskuje dochód w wysokości ok. 850,- złotych netto miesięcznie. Jest właścicielem samochodu marki V. (...) r. 1997 i ciągnika U. 912 o wartości ok. 10-12.000 zł. Nie był uprzednio karany.

(dowód : wyjaśnienia oskarżonego k. 364,

informacja z K. k. 360)

Oskarżony zarówno w postępowaniu przygotowawczym, jak i przed Sądem nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień.

Ustalając stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd oparł się na zebranych materiale dowodowym, a w szczególności zeznaniach świadków I. O. i T. B., a także na sporządzonych opiniach biegłego sądowego z zakresu pisma ręcznego oraz dokumentach, które nie budziły wątpliwości w zakresie ich autentyczności i prawdziwości.

Sąd dał w pełni wiarę wskazanym wyżej świadkom i dowodom, które w ocenie Sądu są spójne i logiczne. Za zgodne z prawdą Sąd uznał zeznania świadka I. O., w szczególności w zakresie jej braku zgody na podpisanie przedmiotowych dokumentów w jej imieniu oraz wiedzy o wypłaconym świadczeniu macierzyńskim i pomniejszonych składkach emerytalno – rentowych.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał również zeznania świadka T. B., który jest osobą obcą w stosunku do oskarżonego i I. O. i w ocenie Sąd nie ma żadnego interesu aby zeznawać niegodnie z prawdą. Jego zeznania były spójne i przekonywujące, a z powstałymi dowodami stanowiły podstawę ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie. Warto wskazać, iż z zeznań tego świadka jednoznacznie wynika, że oskarżony mógł sam w swoim imieniu złożyć takie wnioski, które byłyby podstawą wypłacenia tych świadczeń bezpośrednio jemu.

Sąd dał całkowitą wiarę opiniom sporządzonej przez biegłego grafologa i spostrzeżeniom w nich zawartych. Opinie te zostały sporządzone z uwzględnieniem aktualnej wiedzy i nie budzą one wątpliwości co do wniosków w nich zawartych. Podkreślenia wymaga, że sam oskarżony M. O. i jego obrońca nie podważali wykonanych opinii. Opinie te są ponadto pełne, spójne wewnętrznie oraz w sposób kategoryczny odpowiadające na pytania organu procesowego.

Sąd uznał również za wiarygodne zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty, albowiem brak było podstaw by kwestionować rzetelność ich sporządzenia.

Sąd zważył, co następuje:

Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy pozwalał na przypisanie oskarżonemu sprawstwa czynu z art. 270 § 1 kk. Przepis ten penalizuje zachowania polegające między innymi na podrabianiu lub przerabianiu dokumentu w celu użycia go za autentyczny. Jest to przestępstwo skierowane przeciwko wiarygodności dokumentów. Podrabianiem jest nadanie jakiemuś przedmiotowi (np. pismu) pozorów dokumentu w celu wywołania wrażenia, że zawarta w nim treść pochodzi od wymienionego w nim wystawcy, podczas gdy w rzeczywistości tak nie jest. W grę może wchodzić podrobienie całości dokumentu lub tylko jego fragmentu. Podrobieniem będzie więc zarówno podrobienie całego tekstu (...) dokumentu wraz z podpisem, jak i podrobienie samego podpisu. Nie czyni przy tym różnicy, czy osoba, której podpis podrobiono, w rzeczywistości istnieje i nosi imię i nazwisko, które podrobiono, czy też osoba ta nie istnieje (por. Marek Mozgawa Komentarz do art. 270 Kodeksu karnego publ. Lex Omega 2014)

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe – w tym opinie biegłego z zakresu badań identyfikacyjnych pisma ręcznego i podpisów - dało podstawę do przyjęcia z całą stanowczością, że oskarżony M. O. podpisał za swoją żonę I. O. jej nazwiskiem i imieniem dokumenty w postaci wniosku o zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka oraz przyjęcia dziecka w wieku do jednego roku na wychowanie oraz wniosku o dofinansowanie z dotacji budżetu państwa składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe, a następnie użył ich jako autentyczne przedkładając w P. Terenowej KRUS w K.. Pisma te bez wątpienia stanowiły dokumenty (art. 115 § 14 kk) i zostały użyte za autentyczne, bowiem zostały przedłożone w P. Terenowej KRUS w K.. Oskarżony podpisał je nazwiskiem i imieniem żony I. O.. Stworzył więc pozory, że dokumenty te pochodzą od niej, podczas gdy tak nie było. Opisanymi zachowaniami oskarżony wypełnił więc znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 kk. Ponieważ dopuścił się kilku zachowań (podrabiając kolejno dwa wnioski) w krótkich odstępach czasu realizując z góry powzięty zamiar, zachowania te należy oceniać jako jeden czyn w rozumieniu art. 12 kk. Przyjmując jednocześnie, że czyn oskarżonego stanowi wypadek mniejszej wagi należy uznać, iż swoim zachowaniem wypełnił on znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 i 2a w zw. z art. 12 k.k.

Zaznaczyć trzeba, że nawet gdyby przyjąć, iż oskarżony podpisując wskazane wyżej dokumenty nazwiskiem i imieniem żony działał na jej prośbę czy polecenie (na co jednak nie ma w niniejszej sprawie żadnych dowodów), nie wyłączałoby to jego odpowiedzialności karnej. Dokumenty te po ich podpisaniu były dalej wykorzystywane w obrocie prawnym, w żadnym razie nie stanowiły jedynie elementu relacji pomiędzy małżonkami – jak wyżej wskazano były przez oskarżonego podrobione w celu użycia za autentyczne, końcem czego było przedłożenie ich w P. Terenowej KRUS.

Czyn oskarżonego był zawiniony. W sprawie nie zostały ujawnione żadne okoliczności mogące świadczyć o tym, że oskarżony miał w czasie popełniania czynu zniesioną lub ograniczoną zdolność rozpoznania jego znaczenia lub pokierowania swoim postępowaniem. Oskarżony działał w warunkach pełnej świadomości i dowolności podejmowanych zachowań.

Podmiotową stroną omawianego występku stanowi umyślność. Oskarżony działał umyślnie i to z zamiarem bezpośrednim. Oskarżony M. O. miał świadomość, że podpisuje dokumenty za żonę jej imieniem i nazwiskiem oraz świadomość, w jakim celu składa te wnioski do KRUS.

Sąd uznał jednak, iż oskarżony zasługuje na dobrodziejstwo warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Zgodnie z treścią art. 66 § 1 k.k. Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy nie karanego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa.

Wskazane w art. 66 § 1 k.k. właściwości i warunki osobiste sprawcy, jego postawa i dotychczasowy sposób życia stanowią odrębną przesłankę warunkowego umorzenia postępowania. Nie mogą one być uwzględniane w ocenie społecznej szkodliwości popełnionego czynu i winy sprawcy, tj. przemawiać za ich „znacznością” lub „nieznacznością”. Należy zatem przyjąć, że przesłanka ta wchodzi w grę dopiero po ustaleniu, iż społeczna szkodliwość czynu i wina sprawcy nie są znaczne. (por. komentarz do art. 66 kk pod red. Piotra Hofmańskiego). Zgodnie z art. 115 § 2

kk, przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

W niniejszej sprawie wina oskarżonego nie budzi najmniejszych wątpliwości. Zgromadzone w sprawie dowody wykazały, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, niemniej jednak Sąd uznał, że stopień winy nie jest znaczny.

Oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu Sąd wziął pod uwagę elementy przedmiotowe i podmiotowe uznając, iż jest on również nieznaczny. Niewątpliwie oskarżony podrobił podpisy żony na dokumentach, które następnie przedłożył w jej imieniu jako autentyczne, a następnie uzyskał na tej podstawie świadczenia o których żona nie wiedziała, niemniej jednak należy mieć na uwadze, iż mógł złożyć sam oba te wnioski i również uzyskać świadczenia na swoją rzecz. Z niewiadomych przyczyn (pewnie z braku wiedzy w tym zakresie) oskarżony postąpił inaczej i tym samym popełnił przestępstwo. Zauważy przy tym należy, iż to on w tym czasie utrzymywał gospodarstwo domowe i żonę, a ponadto to on opłacał żonie wszystkie składki z tytułu jej ubezpieczenia przy mężu w KRUS.

Mając na uwadze okoliczności popełnienia czynu i dotychczasową niekaralność oskarżonego Sąd potraktował występki oskarżonego jako incydent nie świadczący o demoralizacji i przyjął, że dla osiągnięcia celów postępowania nie jest konieczne wymierzenie mu kary. Dlatego też Sąd zastosował wobec M. O. środek w postaci warunkowego umorzenia postępowania na okres próby 1 roku.

Pozytywna ocena postawy oskarżonego, uwzględniająca jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia ma charakter prognostyczny i prowadzi Sąd do przekonania, że mimo warunkowego umorzenia postępowania sprawca, który nie był dotychczas karany za przestępstwo umyślne, będzie przestrzegał porządku prawnego, a w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa. Weryfikację tej prognozy stanowił będzie określony roczny okres próby, w którym oskarżony będzie mógł potwierdzić, iż istotnie przestrzega obowiązujących norm prawnych, a cele przedmiotowego postępowania w postaci uświadomienia sobie niewłaściwości postępowania zostały spełnione, mimo braku orzeczenia i wykonania grożącej za popełnione przestępstwo kary. Podkreślić należy, że warunkowe umorzenie postępowania nie jest skazaniem, ale szansą – środkiem mającym na celu poddanie sprawcy próbie. W przypadku niewłaściwego zachowania oskarżonego w okresie próby tj. w razie popełnienia umyślnego przestępstwa Sąd obligatoryjnie podejmuje warunkowo umorzone postępowanie (art. 68§1 kk.). Ponadto zgodnie z art. 68 § 2 kk Sąd może podjąć postępowanie karne, jeżeli sprawca w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności gdy popełni inne niż określone w § 1 przestępstwo, jeżeli uchyla się od dozoru, wykonania nałożonego obowiązku lub orzeczonego środka karnego albo nie wykonuje zawartej z pokrzywdzonym ugody.

W ocenie Sądu orzeczenie warunkowego umorzenia postępowania zaspokoi społeczne poczucie sprawiedliwości, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W pkt. 2 wyroku Sąd orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych w postaci oryginałów wniosków przedłożonych do KRUS.

W pkt. 3 wyroku, mając na względzie sytuację majątkową oskarżonego, Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa tytułem częściowych kosztów sądowych kwotę 665,00 złotych. Sąd uznał bowiem, że uiszczenie poniesionych kosztów sądowych w tym zakresie nie będzie dla oskarżonego zbyt uciążliwe. Na powyższe koszty złożyły się:

- kwota 100,00 złotych z tytułu opłaty za warunkowego umorzenie postępowania karnego
- kwota 20,00 złotych z tytułu wydatków Skarbu Państwa za doręczenia wezwań i innych pism ustalona w oparciu o art. 618 § 1 kpk
- kwota 50,00 złotych tytułem poniesionych kosztów postępowania przygotowawczego

- kwota 495,00 złotych tytułem sporządzonej jednej opinii biegłego sądowego

Sąd nie obciążył oskarżonego kosztami sporządzenia drugiej opinii, uznając, iż organ prowadzący postępowanie przygotowawcze winien dopuścić dowód z jednej opinii biegłego grafologa w zakresie wyjaśnienia podpisów złożonych na obu wnioskach będących przedmiotem niniejszego postępowania.

SSR J. C.